

2026-06-09 Nr. NV-1536

ĮSTATYMO PROJEKTAS TAP-26-633(2) TAIS-26-6009(3)		DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮSTATYMO „DĖL UŽSIENIEČIŲ TEISINĖS PADĖTIES“ NR. IX-2206 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO IR SU JUO SUSIJUSIŲ ĮSTATYMŲ PROJEKTŲ ¹		
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Įtraukta į artimiausią Seimo sesiją	Pasirenkama ☒ Taip ☐ Ne	Vidaus reikalų ministerija	Pasirenkama ☒ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☐ Nesvarstyta	Pasirenkama ☐ Svarstyti TAP ☐ Svarstyti LRV pasitarime ☒ Svarstyti LRV posėdyje ☐ Gražinti tobulinti
Igyvendina Vyriausybės programą	Pasirenkama ☒ Taip ☐ Ne		2026-06-09	

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

2024 m. gegužės 14 d. ES Taryba priėmė ES migracijos ir prieglobsčio pakta (toliau – Paktas), kuris skirtas įgyvendinti visaapimančią požiūrį į migraciją ir prieglobstį, grindžiamą solidarumu, atsakomybe ir pagarba žmogaus teisėms, ir valdyti migraciją ilgalaikėje perspektyvoje.

Paktą sudaro 9 reglamentai² ir 1 direktyva³, kuriais siekiama sukurti efektyvią migracijos valdymo ir prieglobsčio sistemą:

- stiprinant išorės sienų kirtimo kontrolę;
- spartinant prieglobsčio ir grąžinimo procedūras;
- pasirenkiant reaguoti į krizes ir numatant solidarumo su neteisėtai migracijos spaudimą patiriančiomis valstybėmis narėmis priemones.

Pakto nuostatos taikomos nuo 2026 m. birželio 12 d.

Reglamentai yra taikomi tiesiogiai, todėl įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ pakeitimo projektu atitinkamų nuostatų įstatyme turėtų būti atsisakyta, pateikiant nuorodas į reglamentas, arba nuostatos patikslintos, siekiant suderinti su reglamentais ir juos įgyvendinti, o direktyvos nuostatos perkeltos.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

- atsisakoma prieglobsčio sąvokos, jis bus vadinamas tarptautine apsauga, prieglobsčio prašytojas – prašytoju, prašymas suteikti prieglobstį – tarptautinės apsaugos prašymu;

¹ Teikiama 15 lydinčiųjų įstatymų projektų – Asmens su negalia teisių apsaugos pagrindų įstatymo Nr. I-2044 1, 2 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo, Finansinės paskatos pirmąjį būstą išigyjančioms jaunoms šeimoms įstatymo Nr. XIII-1281 1 ir 2 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo priedu įstatymo, Išmokų vaikams įstatymo Nr. I-621 1, 2 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo, Paramos mirties atveju įstatymo Nr. I-348 2, 5 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo, Paramos būstui išgyti ar išsinuomoti įstatymo Nr. XII-1215 1, 2 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo, Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo Nr. IX-1675 1, 2, 8 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo, Šalpos pensijų įstatymo Nr. I-675 1, 2 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo, Tikslinių kompensacijų įstatymo Nr. XII-2507 1, 2 straipsnių ir priedo pakeitimo įstatymo, Užimtumo įstatymo Nr. XII-2470 1 straipsnio ir priedo pakeitimo įstatymo, Sveikatos draudimo įstatymo Nr. I-1343 6 straipsnio ir priedo pakeitimo įstatymo, Sveikatos sistemos įstatymo Nr. I-552 47 straipsnio ir priedo pakeitimo įstatymo, Reglamentuojamų profesinių kvalifikacijų pripažinimo įstatymo Nr. X-1478 6¹ straipsnio ir priedo pakeitimo įstatymo, Rinkliavų įstatymo Nr. VIII-1725 6 straipsnio pakeitimo įstatymo, Darbo kodekso 139 straipsnio pakeitimo įstatymo ir Civilinio kodekso 3.242 straipsnio pakeitimo įstatymo projektai

² Reglamentas (ES) 2024/1347 dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų, vienodo pabėgėlių arba papildomą apsaugą galinčių gauti asmenų statuso ir suteikiamos apsaugos pobūdžio standartų;

Reglamentas (ES) 2024/1348, kuriuo Sąjungoje nustatoma bendra tarptautinės apsaugos procedūra;

Reglamentas (ES) 2024/1349, kuriuo nustatoma grąžinimo pasienio procedūra;

Reglamentas (ES) 2024/1350, kuriuo nustatoma Sąjungos lygmens perkėlimo ir humanitarinio priėmimo sistema;

Reglamentas (ES) 2024/1351 dėl prieglobsčio ir migracijos valdymo;

Reglamentas (ES) 2024/1352, kuriuo, siekiama įvesti trečiųjų šalių piliečių tikrinimą prie išorės sienų;

Reglamentas (ES) 2024/1356, kuriuo nustatomas trečiųjų šalių piliečių tikrinimas prie išorės sienų;

Reglamentas (ES) 2024/1358 dėl sistemos EURODAC, skirtos biometriniais duomenimis palyginti;

Reglamentas (ES) 2024/1359 dėl reagavimo į krizes ir *force majeure* situacijas migracijos ir prieglobsčio srityje.

³ Direktyva (ES) 2024/1346, kuria nustatomos normos dėl tarptautinės apsaugos prašytojų priėmimo (nauja redakcija)

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMA

- apibrėžiama tarptautinės apsaugos gavėjų šeimos narių sąvoka; šiems užsieniečiams nustatomas atskiras leidimo laikinai gyventi išdavimo pagrindas ir su Įstatymo projektu teikiami lydintieji susiję įstatymų projektai, siekiant tarptautinės apsaugos gavėjų šeimos nariams numatyti reglamente⁴ nustatytas teises;
- nustatoma, kada užsieniečiams neleidžiama atvykti į Lietuvos Respubliką – kai pagal reglamentų nuostatas taikomos tikrinimo, pasienio arba grąžinimo procedūros;
- numatoma, kad užsieniečiai tikrinimo vietose apgyvendinami, nesuteikiant teisės laisvai judėti Lietuvos Respublikos teritorijoje; tikrinimą atliktų Valstybės sienos apsaugos tarnyba ir Priėmimo ir integracijos agentūra; vidaus reikalų ministrui ir socialinės apsaugos ir darbo ministrui pavedama nustatyti patikrinimo metu atliekamas funkcijas ir jų atlikimo tvarką, pažeidžiamumo patikrinimo tvarką;
- numatoma, kad prašytojai, kuriems taikoma pasienio procedūra arba grąžinimo pasienio procedūra, apgyvendinami nesuteikiant teisės laisvai judėti Lietuvos Respublikos teritorijoje; vidaus reikalų ministrui ir socialinės apsaugos ir darbo ministrui pavedama nustatyti apgyvendinimo vietas, apgyvendinimo tvarką ir sąlygas, taikomą apsaugos ir kontrolės tvarką;
- numatoma, kad įvertinus individualias aplinkybes, užsieniečiui gali būti leista laikinai išvykti iš apgyvendinimo vietos, kai yra valdoma pasišalinimo iš apgyvendinimo vietos rizika;
- nustatomas stebėsenos mechanizmas – pagrindinių teisių stebėseną vykdys atrinktas stebėsenos vykdytojas (nevyriausybinių organizacijų, atliksianti stebėseną vietose, kuriose atliekamas tikrinimas ar taikoma pasienio procedūra) ir Seimo kontrolierių įstaiga (rengs metinę pagrindinių teisių stebėsenos ataskaitą ir nagrinės su pagrindinių teisių stebėseną susijusius skundus), priėmimo sąlygų stebėseną vykdys Socialinės apsaugos ir darbo ministerija kartu su tarptautinėmis ir nevyriausybinėmis organizacijomis bei viešosiomis įstaigomis;
- krizinės arba *force majeure* situacijos atveju ir kitais numatytais atvejais dėl leidžiančių nukrypti nuostatų pranešimus Europos Komisijai pavedama teikti Vidaus reikalų ministerijai;
- siūloma, kad sprendimus dėl solidarumo priemonių, užsieniečių perkėlimo arba priėmimo humanitariniu pagrindu priimtų Vyriausybė;
- nustatomas 42 kalendorinių dienų (vietoj šiuo metu 28 kalendorinių dienų) ilgiausias terminas, per kurį Valstybės saugumo departamentas, policija arba Valstybės sienos apsaugos tarnyba pateikia išvadas dėl užsieniečio keliamų grėsmių valstybės saugumui, viešajai tvarkai ar visuomenei.

PAPILDOMŲ LĖŠŲ POREIKIS ☒ Taip ☐ Ne

Pakto įgyvendinimo priemonėms iš ES Sienų valdymo ir vizų finansinės paramos ir Prieglobsčio migracijos ir integracijos fondo numatyta 73,9 mln. eurų, 10 proc. bendru finansavimu prisideda Lietuva biudžeto lėšomis.

Stebėsenos mechanizmui reikės 52 tūkst. eurų kasmet (1 etato Seimo kontrolierių įstaigoje finansavimas šiems metams yra skirtas pusei metų, nuo 2026 m. birželio), 26 tūkst. eurų turėtų būti skiriama naujojo etato darbo užmokesčiui.

Finansinis įnašas solidarumo rezervui 1,14 mln. eurų⁵, turi būti sumokėtas iki 2027 m. I ketvirčio pabaigos. Lėšų skyrimas bus nagrinėjamas teisės aktų nustatyta tvarka sudarant 2027–2029 m. biudžetą.

Valstybės biudžeto lėšų poreikis nepilnamečių tarptautinės apsaugos prašytojų privalomo sveikatos draudimo įmokoms 2026 m. galėtų sudaryti apie 41 tūkst. eurų (birželio–gruodžio mėnesiais), 2027 m. – apie 96 tūkst. eurų, 2028 m. – apie 114 tūkst. eurų, o 2029 m. – apie 132 tūkst. eurų.

ADMINISTRACINĖ NAŠTA	GYVENTOJAMS	☐ Taip ☒ Ne
	ŪKIO SUBJEKTAMS	☐ Taip ☒ Ne

⁴ Reglamento (ES) 2024/1347 dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo prie tarptautinės apsaugos gavėjų, vienodo pabėgėlių arba papildomą apsaugą galinčių gauti asmenų statuso ir suteikiamos apsaugos pobūdžio standartų 23 straipsnio 6 dalis

⁵ 2025 m. gruodžio 19 d. ES Taryba patvirtino įgyvendinimo aktą dėl solidarumo rezervo 2026 metams Lietuvai – perkelti 58 asmenis ir įnešti į rezervą 1,14 mln. eurų.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMA

(PRISITAIKymo IŠLAIDOS) ☒ Taip ☐ Ne	VALSTYBĖS IR SAVIVALDYBIŲ INSTITUCIJOMS IR ĮSTAIGOMS	☒ Taip ☐ Ne
--	---	--

SUINTERESUOTŲ ASMENŲ ĮTRAUKIMAS IR PROJEKTO DERINIMAS

☒ TM ☒ FM ☒ AM ☒ EIM ☐ EM ☐ KAM ☒ KM ☒ SADM ☒ SAM ☐ SM ☒ ŠMSM ☒ URM ☐ VRM ☐ ŽŪM
☐ LSA ☐ Verslo asociacijos ☐ Profesinės asociacijos ☒ Nevyriausybinių organizacijų ☒ Kita

Projektai derinti su Seimo kontrolierių įstaiga, Valstybės saugumo departamentu, Valstybine duomenų apsaugos inspekcija, Nacionaline teismų administracija, Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnyba, Policijos departamentu, Valstybine akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnyba, Valstybine vaistų kontrolės tarnyba, Valstybine vartotojų teisių apsaugos tarnyba, Socialinių paslaugų priežiūros departamentu, Valstybine maisto ir veterinarijos tarnyba, Patentinių patikėtinių institutu. Rengėjai įvertino Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugijos, UNCHR, VŠĮ „Sienos grupė“ gautas pastabas ir pasiūlymus.

Projektai 2026 m. birželio 9 d. svarstyti tarpinstituciniame pasitarime (be pastabų).

Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė pastabų projektams neturi (2026 m. birželio 9 d. išvada Nr. NV-1535).

PAŽYMĄ PARENGĖ	Asta Klapatauskienė
	Viešojo valdymo grupė, vyresnioji patarėja